

KIS MÉDEA

Istendicsőítés énekekkel és élettellel

A REFORMÁTUS SPIRITUALITÁS
FORRÁSAI

Kálvin Kiadó
Budapest, 2012

Tartalom

Előszó	9
A SZENT DIALÓGUS	11
ISTEN HANGHORDOZÓI	17
A bibliai elbeszélők	17
A próféták hangja	18
Az eksztatikus prófétaság	18
Kultikus prófétaság, szabadprófétaság	21
A karizmatikus próféták örökösei, a léviták	22
Exkurzus: Egy elhívásélmény (Ézs 6,1–11) ²³	
A próféták istenképe	25
Szent hivatal és karizma az ősi Izráelben	26
A KULTUSZ ÉS AZ ÉLET DINAMIKÁJA	28
A lelki áldozat gyökerei	28
A templomhoz kötődő dicsőítés	29
A babiloni foglyok tapasztalata	31
A kultuszi éneklés	32
Az Istenhez forduló egyén hangja	32
A DICSŐÍTÉS ELEMEN STRUKTÚRÁI	34
A spiritualitáshoz tartozó emberi állandó	34
Könyörgés	35
Magasztalás	36
Isten válasza	38
Az igazságosság mint az Istent dicsőítő ember közösségi viszonyulása	39
Isten és az egyén kapcsolata	41

Exkurzus: Létezik-e önzetlen kegyesség?	
Jób istendicsőítése	42
A személyes hit a közösségi kultusz fényében	44
A DICSŐÍTŐ ÉS A DICSŐÍTÉS	50
A dicsőítés mint magatartás	50
A dicsőítés tárgya	50
A dicsőítés ideje	52
A dicsőítés nyelve	53
A dicsőítés funkciója	55
Jézus evangéliuma mint az Ószövetség cantus firmusa	57
A zsoltárt éneklő Jézus és a Jézust megéneklő zsoltárok	57
Exkurzus: A megváltottak panaszéneke.	
A 22. zsoltár Jézus ajkán	58
AZ ŐSKERESZTYÉN GYÜLEKEZET SPIRITUALITÁSA	62
Gyökerek	62
Az eucharisztikus istentiszteletek lelkiségének meghatározó jegyei	64
A keresztelési istentiszteletek sajátosságai	65
A hitvallások és az istentisztelet kapcsolata	66
Imádkozás az Újszövetség tükrében	69
Exkurzus: Egy példa az apostoli egyházból. Konstans liturgiai elem és gyülekezeti szituáció találkozása (Fil 2,6–11)	69
Az ősegyház viszonyulása az Ószövetséghez	76
Keresztyén lelkiség a Biblia fényében	79
Exkurzus: Vita spiritualis. Amennyivel több az élet az eledelnél (Mt 6,25)	80
AZ ÉNEKLEŐ EGYHÁZ	88
Az e világból kihívottak életformája	88
Az egyház mint kontraszttársadalom	91
Az istentisztelet mint az egyház életének megnyilvánulása	93
Az istentisztelet Isten és ember műve	95
Az istentiszteleti esemény Isten és ember találkozása	97
Az istentisztelet parakletikus jellegéről	98
A egyház alapvető tevékenysége a kijelentésről szóló bizonyásgtétel	100
Az igehirdetés elsődlegességéről	103

A lelkigondozói igehirdetés	104
Szabadság és rend mint liturgikus elv	107
Alternatív liturgiák létjogosultsága	107
Hitelesség és aktualitás	111
Újszerűség és hatékonyság	112
Exkurzus: Az egyházzene csak az egyház jelenében értelmezhető. Interjú Karasszon Dezsővel	113
Közösségek közössége	121
A kapcsolatok mint a forma meghatározói	122
A gyermek-istentisztelet forrása lehet a spiritualitás megújításának	125
AZ ISTENTISZTELETI ÉNEK FUNKCIÓI	128
Az ének mint imádság. A psalmodizálás	128
Az ének mint hitvallás. Az énekvers, a zoltárparafrázis és a kátéének	131
Az énekeskönyvi ének mint textus. A Liedpredigt	134
Exkurzus: Izráel panasza, a 79. zoltár a nép ajkán	136
Az éneklés mint szimbolikus kommunikáció	139
Az éneklés mint kontextusteremtés	143
Az éneklés mint értelemkeresés	145
A gyülekezeti éneklés mint önfeltárás	147
A gyülekezeti éneklés énekelt történet	149
A HALLÁS ÉS AZ ÉNEKLÉS	
BIBLIAI-ANTROPOLÓGIAI VONATKOZÁSAI	151
A fül, amelyen át Isten szava fogható	151
A hangzó beszéd jelentősége	152
A hallás mint a teológia és a zene közös kategóriája	154
Exkurzus: Az istenélmény szükségszerűen vezet kultuszhoz (29. zoltár)	156
Nefes: ahol az istendicsőítés és az alapvető emberi szükségletek találkoznak	158
A Szentlélek érzékisége	160
AZ ÉNEK ÉS ZENE BELSŐ KÖRNYEZETÜNK ALKOTÓJA	165
Cantico ergo sum	165
A gyógyító éneklés	167
Audio ergo sum	171

A zenei rögtönzés mint gyógyír	174
A zenei szocializáció mint esély	175
Exkurzus: „Csendes vizekhez terelget engem...” (vallomástöredékek)	177
Az egyházi énekek mint műalkotások	179
Az ihlet állapota	181
A műalkotás befogadása	182
Az énekek kiváltotta katarzis	186
A ZENEI ÉLMÉNY ÉS A VALLÁSOS ÉLMÉNY KAPCSOLATÁRÓL	190
A saját nézőpont meghaladása mint spirituális lépés	190
Az Isten szavára adott válasz művészségéről	194
Az énekek továbbadása mint érték	197
A magyar református egyházzene és teológia kapcsolatának áttekintése	200
Az istentiszteleti kultúra mint kegyességgyakorlás	207
Inkulturáció az egyház gyakorlatában	208
Énekeink mint a praxis pietatis eszközei	211
„Énekeljete az Úrnak új éneket!”	213
Exkurzus: Hagyomány és spiritualitás. Interjú Berkesi Sándorral	217
Az éneklés a gyülekezet életmegnyilvánulása	221
A liturgikus élettér	223
Dicsőítő istentiszteletek	225
Református pietás	227
Jelen korunk kihívásai	234
„De énekelünk mi százak helyett” – Gyülekezeti éneklés és református identitás	239
IRODALOM	243